

Lægemidler i Danmark 2022-23

Lægemiddelforbrug og apoteksdrift i Danmark

Indhold

FORORD	3
LÆGEMIDDELFORBRUG	
Danskernes forbrug af lægemidler	4
Regionernes udgifter til medicintilskud stiger	5
Apotekernes lægemiddelomsætning	6
De mest udleverede lægemidler	7
HÅNDKØBSMEDICIN	
Omsætning af håndkøbsmedicin	8
Medicin i detailhandlen	9
MEDICINPRISER	
Apotekernes medicinpriser	10
Apotekernes substitution	11
Sammensætning af medicinprisen	12
Priser på kopimedisin i Europa	13
APOTEKET I SUNDHEDSVÆSENET	
Apotekerne i det nære sundhedsvæsen	14
Apotekernes sundhedsydelser	15
APOTEKETS NØGLETAL	
Apoteksenheder	16
209 flere apoteker siden 1. juli 2015	17
Apotekernes omsætning	18
Apotekernes avance	19
Apotekets nøgletal	20
Gennemsnitsapoteket	21
TILFREDSHED MED APOTEKERNE	22

Note:

En døgndosis (DDD) er en mængdeenhed, som WHO har defineret som en standarddosis for en døgntilbeholdning til en voksen patient.

AIP = Apotekets indkøbspris (ekskl. moms).

AUP = Apotekets udsalgspris (inkl. moms).

Medmindre andet er angivet, er beløb eksklusive moms.

Forord

De seneste år har været usædvanlige, hvad angår apotekernes omsætning af lægemidler. De udleverede i 2022 medicin for 13,8 milliarder kroner. Det er næsten 1,4 milliarder kroner mere end året før. En stor del af stigningen vedrører diabeteslægemidlet Ozempic med indholdsstoffet semaglutid, hvor der gennem flere år har været et stigende salg. Salget tog yderligere fart, efter at slankelægemidlet Wegovy, der har samme indholdsstof, blev markedsført i slutningen af 2022. Mere end 7 procent af apotekernes lægemiddelomsætning i 2022 kom fra salget af semaglutid, og i 1. halvår 2023 var det steget til 15 procent.

Det øgede salg af Ozempic har medvirket til stigende udgifter til medicintilskud. Regionernes udgifter til medicintilskud var 7 procent højere i 2022 end året før, og i 2023 vurderes de at stige yderligere med cirka 18 procent.

Apotekerne beskæftiger sig ikke kun med salg af lægemidler. Som en del af sundhedsreformen har en arbejdsgruppe under Indenrigs- og Sundhedsministeriet anbefalet, at apotekernes kompetencer bringes yderligere i spil for at aflaste andre dele af sundhedsvæsenet, styrke patientsikkerheden og øge tilgængeligheden. Det vil blive en del af de kommende økonomiforhandlinger med Indenrigs- og Sundhedsministeriet, og vil forhåbentlig betyde, at apotekerne kommer til at spille en endnu større rolle i det nære sundhedsvæsen, end de gør i dag.

Stort set alle borgere i Danmark bruger apotekerne. I løbet af et år kommer 95 procent af alle voksne på apoteket, hvor de uden

tidsbestilling kan få udleveret deres lægemidler og modtage sundhedsfaglig rådgivning. Apotekerne står klar til at hjælpe alle, der skal købe deres sædvanlige medicin, dem der har et akut behov for medicin, og dem der har brug for et godt råd, et plejeprodukt eller en vaccination.

Der var i 2022 50 millioner besøg af kunder, og tilsammen fik de udleveret 65 millioner receptpåkninger. Knap 45.000 nye kronikere havde en samtale med apotekets personale, om hvordan de kommer godt i gang med deres nye medicin.

Apotekerne har gennem mange år været en uundværlig brik i indsatsen for at minimere udgifterne til medicin. Mere end 22 millioner gange i 2022 udleverede apotekerne en billigere pakning end den, som lægen havde ordineret. Det sparede borgerne for 3,2 milliarder kroner i 2022, og det bidrog til en skarp priskonkurrence blandt producenter og importører af lægemidler. Så når vi sammenligner priserne på kopimedicin med andre lande, har Danmark nogle af de laveste priser i hele Europa.

Dette og mere til kan du få overblik over i denne årbog. Du kan finde aktuelle analyser om lægemidler og apoteker på www.apotekerforeningen.dk og i vores nyhedsbreve.

God læselyst.

Anders Kretzschmar
Adm. direktør
Danmarks Apotekerforening

Danskernes forbrug af lægemidler

I 2022 lå det danske forbrug af lægemidler på omkring 27 milliarder kroner (inklusive moms). Det er 8 procent mere end i 2021.

Omsætningen er fordelt på apoteker, sygehuse og detailhandlen. På apotekerne blev der udleveret medicin for 13,8 milliarder kroner, hvilket svarer til lidt over halvdelen af det samlede forbrug. Ifølge Sundhedsdatastyrelsen anvendte sygehussektoren, som også inkluderer privathospitaler og visse private klinikker, medicin for 12,4 milliarder kroner (inklusive moms), mens de sidste 3 procent – svarende til cirka 800 millioner kroner – var håndkøbslægemidler solgt i detailhandlen.

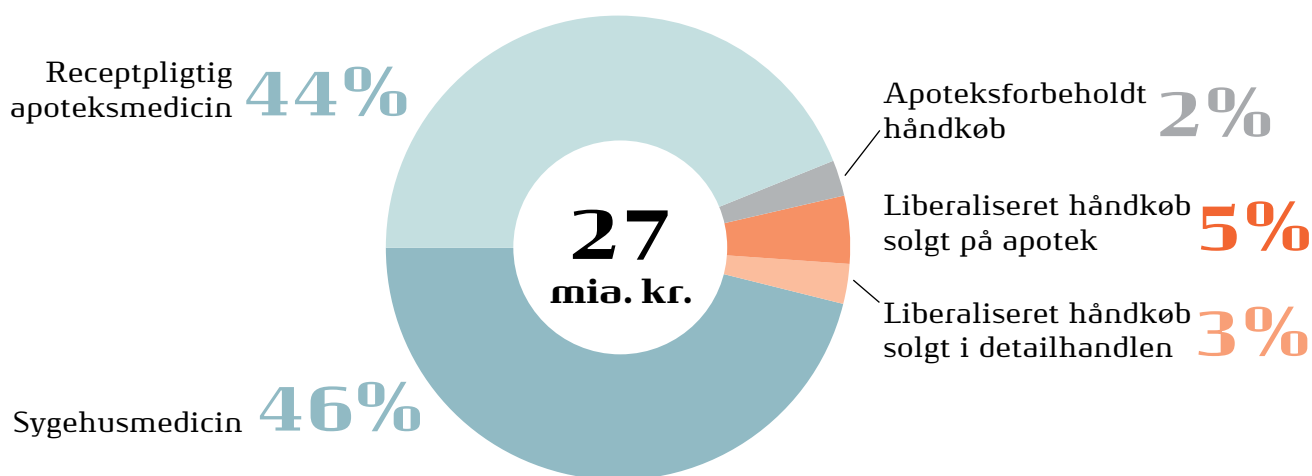
Udgifterne til sygehusmedicin var i 2022 0,7 procent højere end året før. Sygehusmedicin udgør 46 procent af de samlede medicinud-

gifter, hvor kræftmedicin er den største udgiftspost.

Et stigende forbrug af dyre lægemidler har betydet, at udgifterne til medicin i 2022 steg med 11 procent, mens der blev udleveret 4 procent mere medicin. Især har et øget forbrug af diabeteslægemidlet Ozempic bidraget til stigningerne – ikke mindst hvad angår udgifterne.

I 2022 blev der registreret et samlet forbrug på cirka 3,9 milliarder døgndoser medicin. Mange borgere bruger flere forskellige lægemidler samtidig, og i gennemsnit brugte hver indbygger 660 døgndoser i løbet af 2022. Lægemidler til behandling af hjertekar-sygdomme var de mest brugte, og stod for 40 procent af det totale forbrug af medicin.

Udgifter til medicin i Danmark 2022

Medicinudgifter inklusive moms.

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen, Dansk Lægemiddelinformation (DLI) og Danmarks Apotekerforening.

Regionernes udgifter til medicintilskud stiger

I dag udleveres der 67 procent mere tilskudsberettiget medicin, end der gjorde i 2007.

Mens der gennem en del år har været enten et fald eller en lille stigning i udgifterne til medicintilskud, er der i 2023 udsigt til en betydelig stigning. Det har gjort, at regionernes udgifter til medicintilskud for første gang ser ud til at blive højere, end de var i 2007.

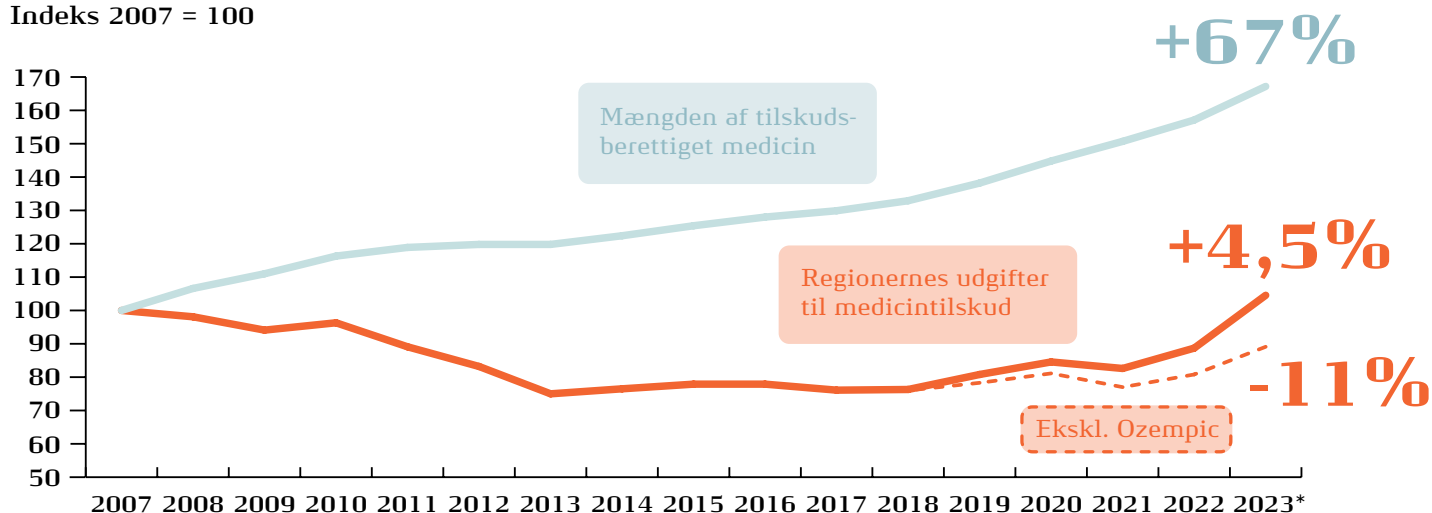
Baseret på 1. halvår af 2023 vurderes regionernes udgifter til medicintilskud i 2023 at blive cirka 5 procent højere, end de var i 2007. Udgiftsstigningerne skyldes især Ozempic, der er et diabeteslægemiddel. Forbruget af dette lægemiddel har været kraftigt stigende gennem 2023. I 1. halvår 2023 var regionernes udgifter til Ozempic mere end dobbelt så høje som samme periode året før. Hvis der ses bort fra udgifterne til Ozempic, ville regionernes udgifter til medicintilskud i stedet have været 11 procent lavere end i 2007.

En anden årsag til regionernes stigende udgifter er, at der i april 2023 blev indført en midlertidig ændring af medicintilskudsordningen. For at afhjælpe effekterne af den høje inflation – for borgerne med de højeste medicinudgifter – er loftet over den maksimale egenbetaling midlertidigt reduceret.

Fra 2007 til 2013 var der ellers en gennemgående trend med faldende udgifter til medicintilskud. Faldet skyldes primært lavere medicinpriser. En forhøjelse af egenbetalingen på medicin i 2008 og prisreguleringen af beløbsgrænserne i medicintilskudssystemet spillede også en rolle i forhold til den lavere tilskudsprocent. Sygesikringens andel af udgifterne til tilskudsberettiget medicin er således faldet fra 71 procent i 2007 til forventet omkring 64 procent i 2023.

Regionernes udgifter til medicintilskud er stigende - især på grund af Ozempic

Indeks 2007 = 100

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen og Danmarks Apotekerforening

*) Foreløbigt 2023-tal på baggrund af 1. halvår 2023.

Apotekernes lægemiddelomsætning

De danske apoteker udleverede i 2022 3,9 procent flere døgndoser med lægemidler end året før, nemlig 3,6 milliarder døgndoser til en samlet værdi af 9,2 milliarder kroner, når det opgøres i apotekets indkøbspriser (AIP). Dermed steg omsætningen med 7,9 procent i forhold til 2021. Det er i modsætning til året før, hvor der var et mindre omsætningsfald.

Som sædvanlig var medicin til hjerte og kredsløb også i 2022 de mest udleverede lægemidler. Apotekerne udleverede knap 1,5 milliarder døgndoser af denne type, hvilket er 40 procent af alle udleverede døgndoser. Medicinen i denne gruppe er relativt billig i

forhold til flere andre grupper og udgjorde derfor blot 7 procent af apotekernes samlede lægemiddelomsætning målt i kroner.

Det omvendte gør sig gældende for lægemidler rettet mod fordøjelse og stofskifte. I denne gruppe ligger blandt andet diabetesmedicin. Forbruget af diabetesmedicin er stigende, samtidig med at den medicin, der udleveres, i gennemsnit er relativt dyr. Derfor er det lægemidler til fordøjelse og stofskifte, der bruges flest penge på. 23 procent af apotekernes lægemiddelomsætning er inden for fordøjelse og stofskifte, mens det kun er 12 procent af døgndoserne, der hører til i denne gruppe.

Omsætning af lægemidler på apotek opdelt efter overordnet lægemiddelgruppe

Lægemiddelgruppe	Niveau 2022		Ændring i procent i forhold til 2021	
	Døgndoser mio. DDD	Omsætning AIP, mio. kr.	Døgndoser	Omsætning
A. Fordøjelse og stofskifte	442	2.153	5,6	15,5
B. Blod og bloddannende organer	241	1.098	3,8	7,9
C. Hjerte og kredsløb	1.458	609	5,3	16,6
D. Hudmidler	89	220	-6,7	1,0
G. Kønshormoner, gynækologisk mv.	200	521	1,3	2,1
H. Hormoner til systemisk brug	68	126	0,9	-6,1
J. Infektionssygdomme	30	825	5,1	6,4
L. Cancermidler og til immunsystemet	10	51	5,0	-2,4
M. Muskler, led og knogler	114	266	-0,3	3,2
N. Nervesystemet	607	1.779	4,1	3,4
P. Parasitmidler	2	104	6,4	7,2
R. Åndedrætsorganer	318	1.131	2,4	6,6
S. Sansorganer	31	207	3,7	6,9
V. Diverse lægemidler	2	113	26,0	8,6
Alle lægemidler	3.614	9.202	3,9	7,9

Kilde: Dansk Lægemiddelinformation (DLI) og Danmarks Apotekerforenings beregninger.

De mest udleverede lægemidler

Der er mange gengangere i forhold til tidligere år, når man ser på listen over de 10 mest udleverede lægemidler i 2022. De fem mest anvendte lægemidler er præcis de samme som året før. Og igen i år er det kolesterolsænkende middel atorvastatin, med 319 millioner døgndoser, det mest brugte lægemiddel. Forbruget af atorvastatin har været stigende gennem flere år, og i 2022 steg forbruget med 12 procent i forhold til året før. Indtil 2015 var simvastatin det mest anvendte lægemiddel, men forbruget af det er faldet så meget, at det ikke længere er blandt de 10 mest anvendte lægemidler.

Et nyt lægemiddel på listen i 2022 er sertralín, som er et middel mod depression. Forbruget er steget 9 procent i forhold til året før. Det næstmest brugte lægemiddel er det blodtryksænkende losartan. Også her er forbruget en del højere end sidste år, idet forbruget er steget med 8 procent.

Målt i kroner var diabetes- og slankelægemedlet semaglutid (Ozempic, Wegovy og Rybelsus) og det blodfortyndende middel apixaban (Eliquis) de to mest omsatte lægemidler på apotekerne i 2022 med en omsætning på henholdsvis 663 og 416 millioner kroner.

Omsætningen af semaglutid var i 2022 47 procent højere end året før. Det blev markedsført som diabeteslægemiddel i 2018, og siden da er forbruget vokset støt, så det nu er det lægemiddel på apoteket, der bruges flest penge på. Lægemidlet har siden medio december 2022 også været markedsført som slankelægemedlet Wegovy, hvilket har betydet en yderligere stigning i omsætningen. I første halvår af 2023 har omsætningen af semaglutid været 187 procent højere end i den tilsvarende periode i 2022. I 1. halvår 2023 stod salget af semaglutid for 15 procent af apotekernes samlede lægemiddelomsætning.

Apotekernes mest udleverede lægemidler, målt i døgndoser

Lægemiddel	Niveau 2022		Ændring i procent i forhold til 2021	
	Døgndoser mio. DDD	Omsætning AIP, mio. kr.	Døgndoser	Omsætning
Atorvastatin ¹	319	24	11,9	12,5
Losartan ²	207	69	7,7	7,8
Amlodipin ²	175	15	2,7	4,0
Paracetamol ³	163	228	6,4	6,5
Ramipril ²	109	8	1,0	0,9
Furosemid ⁵	90	36	1,6	-10,2
Acetylsalicylsyre ⁴	87	17	-2,9	-2,8
Enalapril ²	82	10	-1,9	0,5
Pantoprazol ⁶	82	19	7,8	6,0
Sertralin ⁷	76	16	9,1	9,2
De 10 mest udleverede	1.389	443	4,7	4,9

¹⁾ Kolesterolssænkende. ²⁾ Blodtryksænkende. ³⁾ Smertestillende. ⁴⁾ Blodfortyndende. ⁵⁾ Vanddrivende. ⁶⁾ Syrepumpehæmmer. ⁷⁾ Antidepressiv.
Kilde: Dansk Lægemiddelinformation (DLI) og Danmarks Apotekerforenings beregninger.

Omsætning af håndkøbsmedicin

I løbet af 2022 blev der omsat håndkøbsmedicin for 1,9 milliarder kroner på apotekerne og i detailhandlen. Det er en stigning på 10 procent sammenlignet med året før.

Håndkøbsmedicin omfatter de lægemidler, man kan købe uden at have en recept. En del af håndkøbsmedicinen er apoteksforbeholdt og kan kun købes på apoteket, mens andet er liberaliseret, så den kan købes både i detailhandlen og på apoteket.

79 procent af det samlede salg af håndkøbsmedicin udgøres af liberaliserede håndkøbslægemidler. I 2022 var omsætningen for denne lægemiddelgruppe på 1,5 milliarder kroner. Det er en stigning på 11 procent i forhold til året før. De resterende 21 procent af håndkøbslægemidlerne er apoteksforbeholdte. Salget af dem steg i 2022 med 5 pro-

cent og nåede en samlet værdi på godt 400 millioner kroner.

En af årsagerne til omsætningsstigningen er en stor stigning i salget af næsespray mod forkølelse. Der blev i 2022 købt godt 136 millioner døgndoser, hvilket er 17 procent mere end året før. Hertil kommer højere priser på enkelte typer af håndkøbslægemidler som eksempelvis svage smertestillende lægemidler.

Apotekerne stod for 66 procent af salget af al håndkøbsmedicin. Heraf var knap en tredjedel apoteksforbeholdte, mens to tredjedele var liberaliserede. De resterende 33 procent af salget fandt sted i detailhandlen, hvor salget af de liberaliserede håndkøbslægemidler steg med 13 procent i forhold til 2021.

Omsætningen af håndkøbsmedicin i 2022

Målt i indkøbspriser (AIP)

	Mio. kr.	Ændring i % ift. 2021	Andel
Apoteksforbeholdte håndkøbslægemidler	402	5%	21%
Liberaliserede håndkøbslægemidler	1.487	11%	79%
Heraf solgt på apotek	857	10%	45%
Heraf solgt i detailhandel	630	13%	33%
Håndkøbslægemidler i alt	1.888	10%	100%

Inklusive håndkøbslægemidler solgt på recept.

Kilde: Dansk Lægemiddelinformation (DLI) og Danmarks Apotekerforenings beregninger.

Medicin i detailhandlen

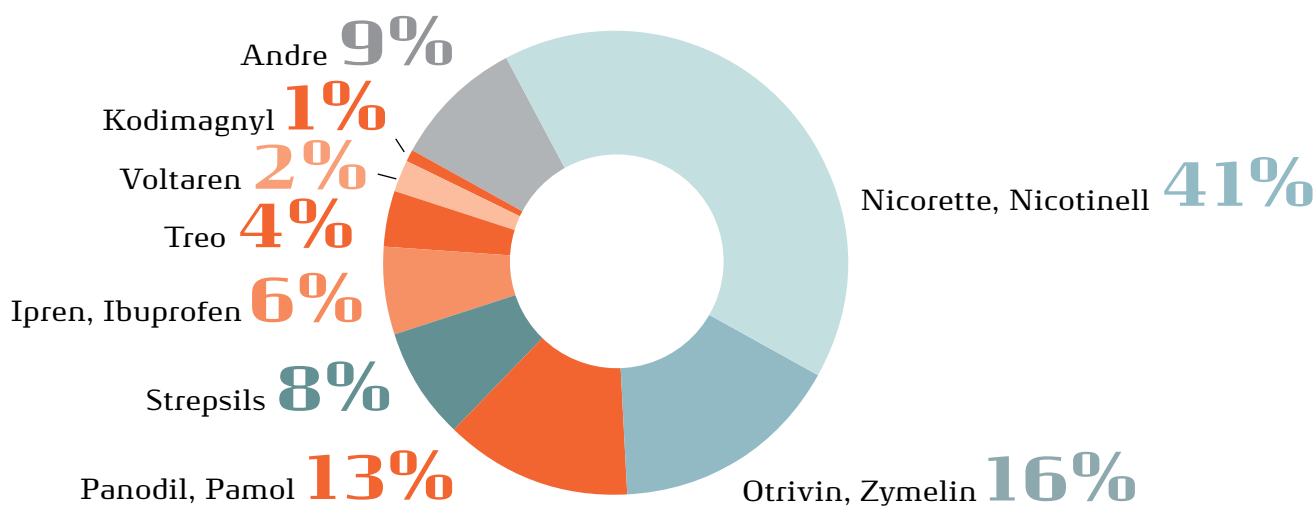
En tredjedel af den håndkøbsmedicin, som danskerne bruger, køber de i detailhandlen. Detailhandlen har tilladelse til at tilbyde 75 forskellige liberaliserede håndkøbslægemidler, der er tilgængelig i omkring 465 forskellige pakninger. Og ud af disse må knap 400 pakninger placeres i selvvalg, så kunden selv kan tage medicinen direkte fra hylden.

I praksis fører detailhandlen dog meget få af de lægemidler, som detailhandlen må sælge. Otte ud af de 75 lægemidler, som de må sælge, står for 91 procent af detailsektorens salg.

Nikotinerstatning har i mange år været det mest omsatte lægemiddel i detailsektoren målt i kroner, og var det også i 2022. Detailsektorens salg af dette lægemiddel steg fra 2021 til 2022 med 2 procent, og salget udgjorde 41 procent af deres samlede lægemiddelsalg. Herefter følger næsespray mod forkølelse, der udgør 16 procent. Detailsektorens salg af dette er steget med 24 procent fra 2021 til 2022. Godt en fjerdedel af detailsektorens lægemiddelsalg udgøres af lægemidler mod svage smerter.

Detailhandlens mest omsatte håndkøbsmedicin i 2022

Procentandel af omsætning målt i indkøbspris

De mest solgte lægemiddelstoffer er eksemplificeret ved typiske handelsnavne. De smertestillende lægemidler er markeret med røde farver.
Kilde: Dansk Lægemiddelinformation (DLI) og Danmarks Apotekerforenings beregninger.

Apotekets medicinpriser

Priserne på de lægemidler, der kun kan købes på apoteket, er faldet med 54 procent siden 2000. I 2019 var der en mindre stigning, som skyldtes midlertidig mangel på visse lægemidler. Også i 2022 og 2023 har mangel på udvalgte lægemidler medført, at medicinpriserne igen er begyndt at stige. Fra 2021 til 2022 steg priserne på apoteksforbeholdte lægemidler 2,1 procent, og i 2023 forventes en yderligere stigning på omkring 8 procent.

At priserne på apoteksforbeholdt medicin er faldet siden 2000 kan primært tilskrives patentudløb og priskonkurrence fra generika, som i daglig tale kaldes kopimedicin. Danmark har Europas mest frie og skarpe priskonkurrence på apoteksforbeholdt medicin. Leverandørerne deltager i en licitation hver 14. dag, hvor den billigste pris vinder stort set hele markedet. Apotekerne skal tilbyde kunderne den billigste variant af et lægemiddel. Og da medicintilskuddet alene beregnes ud fra prisen på den billigste pakning, får den leverandør, der melder den laveste pris ind, næsten hele markedet i 14 dage.

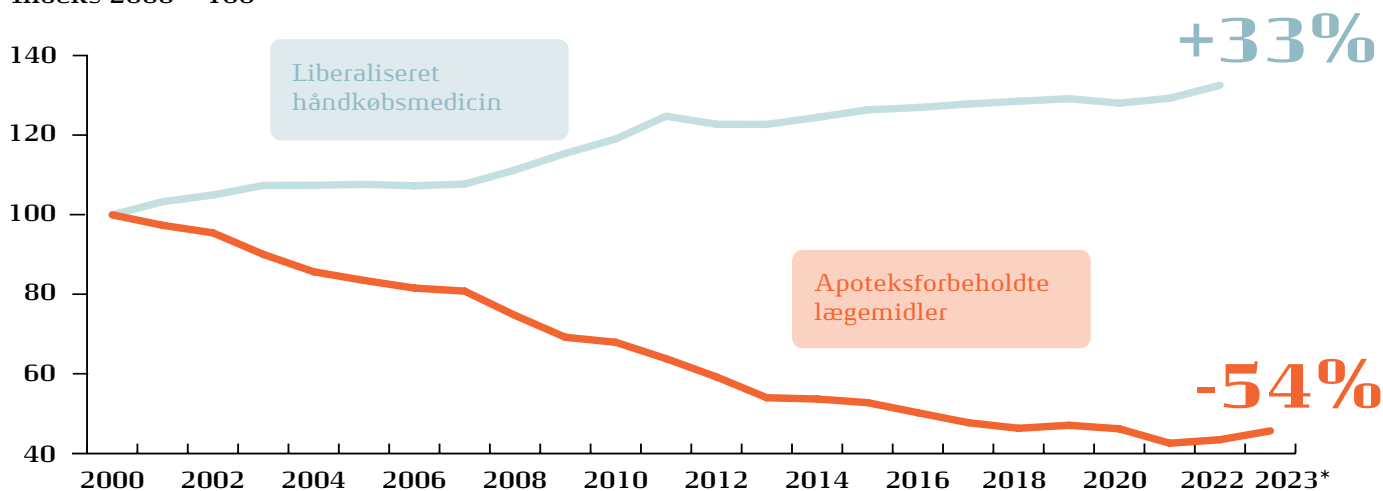
Systemet resulterer i intens priskonkurrence på kopimedicin, som udgør op mod tre fjerdedele af den medicin, apotekerne udleverer. Det medfører dog også, at prisen på et lægemiddel kan stige pludseligt – eksempelvis når der opstår mangel. Stigningerne kan give indtryk af, at medicinpriserne er høje, selvom de i realiteten er blandt de laveste i Europa, hvad angår generika.

Ser man på de liberaliserede håndkøbslægemidler, altså dem der også kan sælges i detailhandlen, er priserne til gengæld i gennemsnit steget med 33 procent siden 2000. Fra 2021 til 2022 steg priserne 2,5 procent.

Medicinpriserne har overordnet set altså været stigende de seneste par år. I forhold til de generelle forbrugerpriser er prisstigningen på medicin dog ret beskeden. Fra 2021 til 2022 steg forbrugerpriserne 7,7 procent, mens prisen på apoteksforbeholdt medicin altså kun er steget 2,1 procent og liberaliseret håndkøb 2,5 procent.

Apotekets medicinpriser er halveret siden 2000

Indeks 2000 = 100

Kilde: Sundhedsdatastyrelsens DDD-baserede lægemiddelpriksindeks.

*) Foreløbigt 2023-tal på baggrund af 1. halvår 2023.

Apotekernes substitution

Læger bruger ofte navnet på det originale lægemiddel, når de skriver en recept. Det vil sige det første lægemiddel, der blev markedsført med et givent indholdsstof. Men i mange tilfælde vil der, når patentet på lægemidlet er udløbet, komme billigere generika på markedet. Det omtales ofte som kopimedicin, da de har samme indholdsstof og virkning som originalen. I forhold til virkningen er kopimedicin ligeværdigt med originalen, og skal ikke forveksles med forfalsket medicin. Apotekerne skal tilbyde kunderne den billigste pakning inden for en defineret gruppe af lægemidler, og hvis der gives offentligt tilskud til medicinen, beregnes det ud fra den billigste pakning i gruppen.

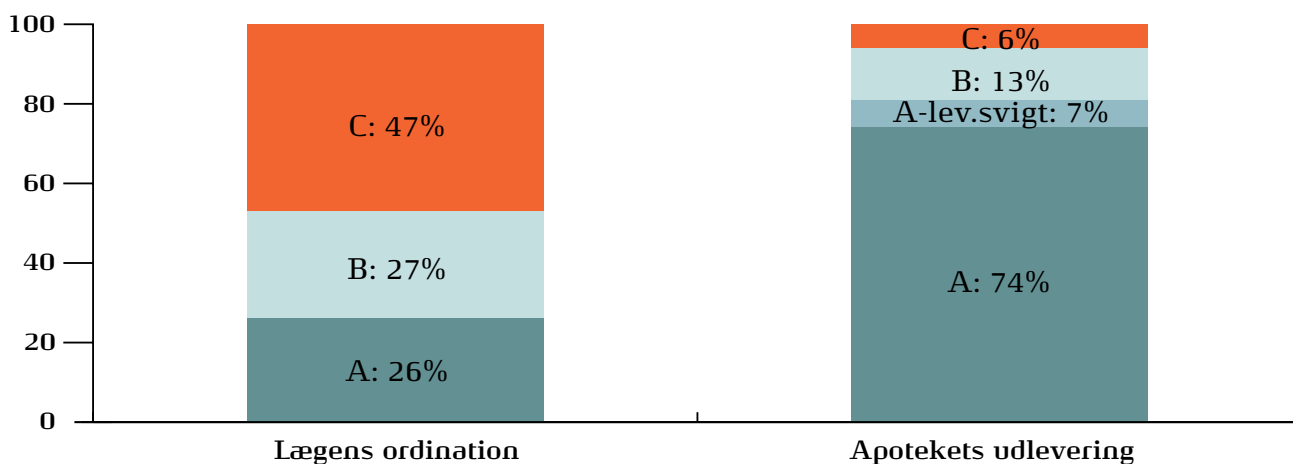
I 2022 foretog apotekerne substitution mere end 22 millioner gange til en billigere pakning, end den lægen havde ordineret. Det er

1,4 procent mere end i 2021. 47 procent af de pakninger, som lægerne ordinerede, var de dyrere såkaldte C-markerede pakninger, men kun i 6 procent af tilfældene udleverede apoteket en af disse – de øvrige blev substitueret. På den måde sparede apotekernes substitution i 2022 borgerne og samfundet for en udgift på 3,2 milliarder kroner. For den enkelte pakning betyder det, at der i gennemsnit spares 182 kroner på at få den billigste kopi frem for den dyrere C-markerede ordination.

Samtidig betyder apotekernes substitution, at konkurrencen på det danske marked for lægemidler er meget stærk, så priserne i Danmark er blandt de laveste i Europa for de lægemidler, hvor det er muligt at substituere.

Apotekernes substitution sparer 3,2 mia. kr.

Procent

Figuren viser lægernes ordinerede og apotekernes udleverede pakninger i 2022 fordelt efter pris: de billigste (A-markeret), de billigste efter leveringssvigt (A-leveringssvigt), de næst billigste (B-markeret) under en bagatelgrænse på højst 5% (5-20 kr.) og de dyreste pakninger (C-markeret).

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen og Danmarks Apotekerforenings beregninger.

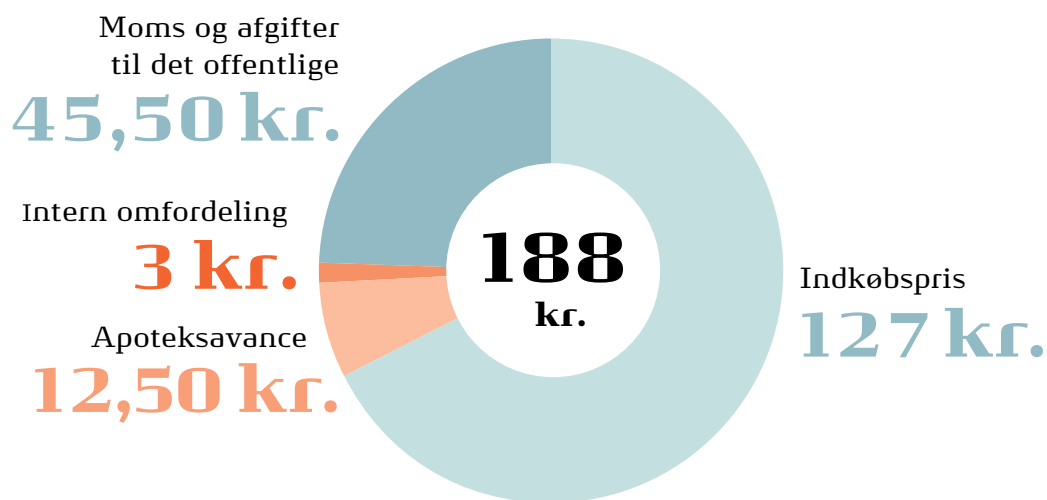
Sammensætning af medicinprisen

I 2022 kostede en pakke med receptmedicin i gennemsnit 188 kroner for forbrugeren. Heraf gik 127 kroner til indkøb af lægemiddel fra producenten.

Af de 188 kroner gik i gennemsnit 45 kroner og 50 øre til det offentlige. Det vedrører hovedsageligt moms, men også dækning af en række udgifter, som samfundet har valgt skal finansieres via lægemiddelpriserne. Det gælder eksempelvis et administrationsgebyr til Lægemiddelstyrelsen og tilskud til farmakonomuddannelsen. Hertil kommer en rabat, som apotekerne giver til sygesikringen på den del af lægemiddelprisen, som de betaler i medicintilskud.

Det er kun knap 15 kroner og 50 øre per pakning ud af de 188 kroner, der går til apoteket. Hovedparten af det er et fast beløb på 12 kroner og 50 øre, som det enkelte apotek kan beholde. Beløbet er det samme, uanset hvad lægemidlet koster. De resterende 3 kroner går til en intern omfordeling mellem apotekerne, og skal være med til at sikre, at der er tilgængelighed til apoteker og lægemidler i landområder, hvor omsætningen er meget lille, samt at der er adgang til vagtapoteker.

Sådan er prisen på en gennemsnitlig receptpakning sammensat

Kilde: Danmarks Apotekerforening.

Priser på kopimedicin i Europa

Danmarks tilgang til fastsættelse af medicinpriser har skabt en effektiv priskonkurrence blandt producenter og importører. Kombineret med apotekets effektive substitution til billigste pakning har det gennem mange år sikret Danmark nogle af Europas laveste priser på de lægemidler, hvor lægemidler er gået af patent, og der er generisk konkurrence.

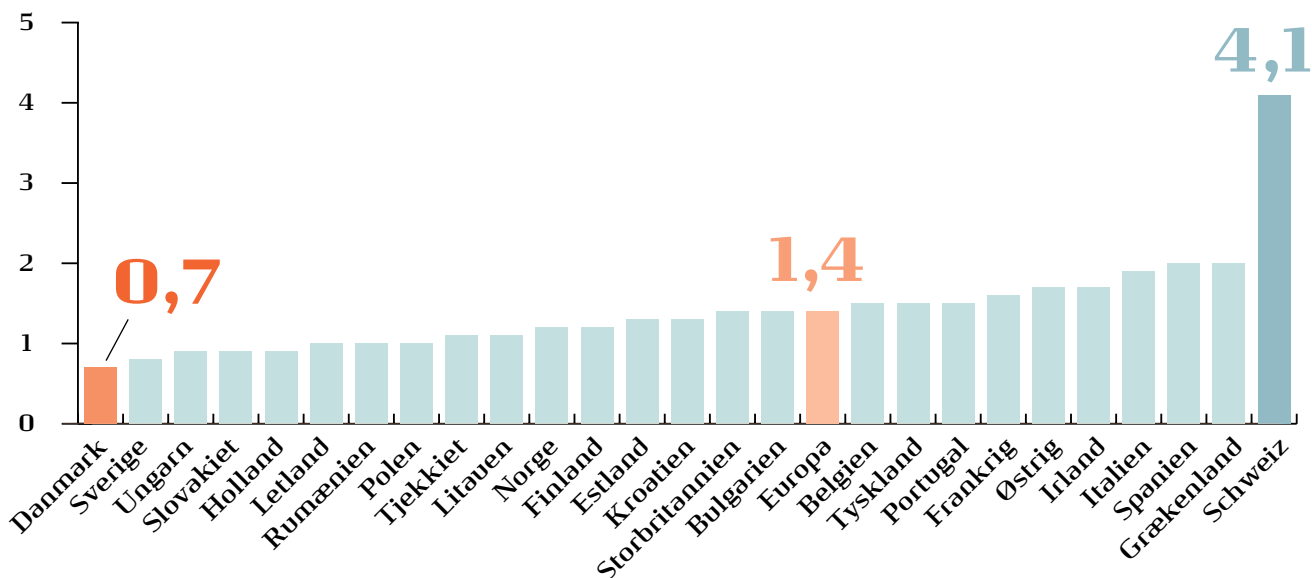
En analyse foretaget af det internationale analyseinstitut IQVIA, der sammenligner medicinpriser i 26 europæiske lande, under-

støtter dette. I denne analyse fandt man, at prisen for medicin inden for syv store medicinområder med generisk konkurrence i gennemsnit er 70 øre per døgndosis i Danmark. Dette placerer Danmark som det land med de laveste priser på kopimedicin i Europa. Til sammenligning ligger den gennemsnitlige pris i Europa på 1 krone og 40 øre per døgndosis, hvilket er det dobbelte af prisen i Danmark.

Danmark har Europas laveste priser på kopimedicin

Gennemsnitlig pris per døgndosis i 2. kvartal 2023 for 7 store terapiområder

Kr. per døgndosis

Kilde: IQVIA MIDAS QTR Q2 2023. Gns. pris per døgndosis for oral receptmedicin for 7 terapiområder med generisk konkurrence: kolesterolmodificerende medicin, antidepressiv medicin, antipsykotika, epilepsimedicin, smertestillende medicin, mavesårsmedicin og betablokkere.

Apotekerne i det nære sundhedsvæsen

Apotekerne er samfundets lokale lægemiddeldeksperter. Farmaceuter og farmakonomer på apotekerne sørger for sikker distribution af lægemidler og giver den rådgivning om korrekt brug af lægemidlerne, som medicinbrugerne har behov for.

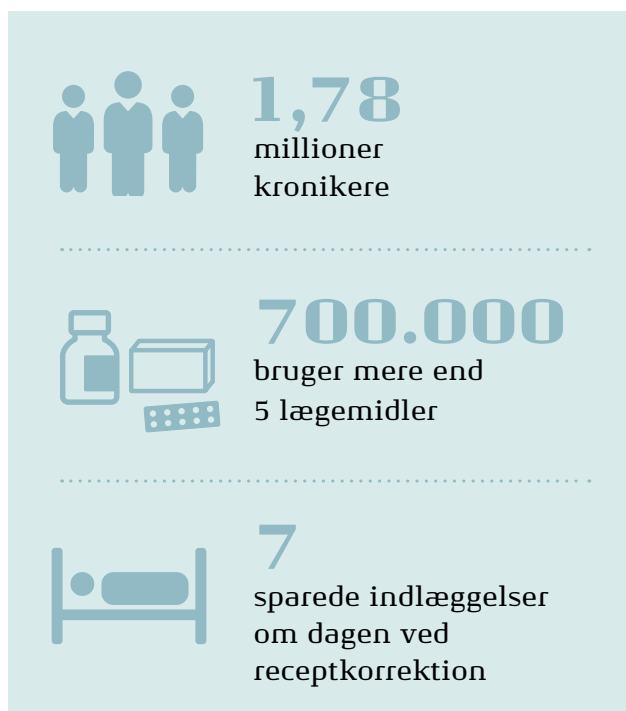
I 2022 var der over 1,78 millioner kronisk eller langvarigt syge i Danmark, som havde brug for behandling med medicin, og 700.000 brugte mere end fem forskellige lægemidler.

Det kan være svært at overskue mange slags medicin og at tage det hele som tilsigtet. Forkert medicin, forkert brug af medicin og andre medicineringsfejl betyder, at hvert år er der:

- 200.000 borgere der oplever utilsigtede hændelser med medicin
- 100.000 borgere der bliver indlagt på grund af medicineringsfejl
- op mod 5.000 borgere der dør.

Derfor arbejder apotekerne for at nedbringe fejlmedicinering gennem øget fokus på medicinsikkerhed og forebyggelse. Alene apotekets receptkorrektioner sparer i gennemsnit 7 hospitalsindlæggelser om dagen.

Der er bred politisk enighed om at styrke sammenhængen og nærheden i sundhedsvæsenet. Apotekerne befinder sig tæt på borgerne, og som led i omstillingen af sundhedsvæsenet skal apotekerne varetage flere opgaver, end de gør i dag. En arbejdsgruppe under Indenrigs- og Sundhedsministeriet har anbefalet, at apotekernes kompetencer

bringes yderligere i spil for at aflaste andre dele af sundhedsvæsenet, styrke patientsikkerheden og øge tilgængeligheden.

Apotekerne skal i endnu højere grad end i dag arbejde sammen med resten af det nære sundhedsvæsen om at øge medicinsikkerheden. Brugen af dosispakket medicin skal udvides, og samarbejde mellem apotek og det kommunale og regionale sundheds- og plejepersonale skal styrkes. Flere borgere skal kunne få en medicinsamtale, så de får den bedste effekt af behandlingen med medicin, og de praktiserende læger skal kunne hente hjælp på apotekerne til at gennemgå borgerens medicin, så flere kan få ryddet op i medicin, der ikke længere er nødvendigt.

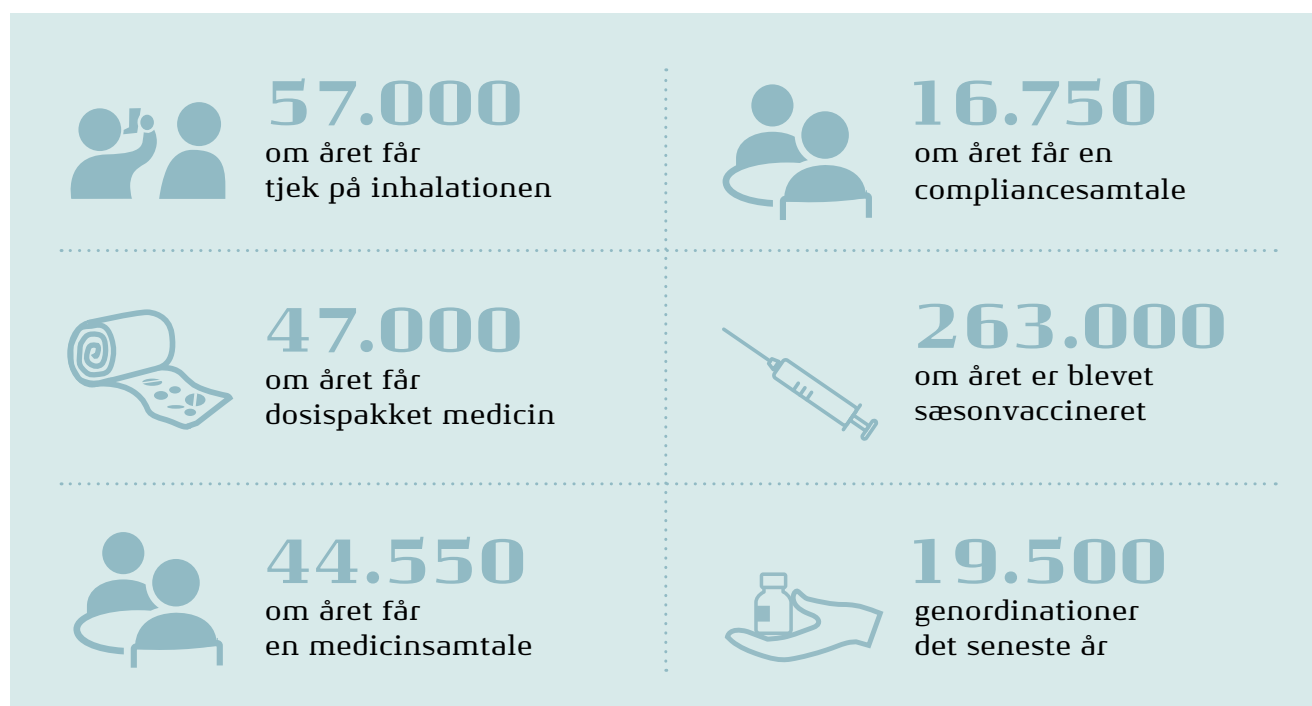
Apotekernes sundhedsydelser

Apotekerne i Danmark tilbyder borgerne adgang til en række gratis sundhedsydelser, som understøtter en bedre brug af medicin. For eksempel kan astma- og KOL-patienter få vejledning i korrekt brug af inhalatorer med ydelsen 'Tjek på inhalation'. Man kan også få pakket sin medicin i små poser, ind delt efter hvornår man skal tage medicinen, hvilket kaldes dosispakning. Og kronikere har mulighed for en samtale om, hvordan de bedst tager deres medicin.

Desuden tilbyder apotekerne genordination. Det er en ydelse, hvor farmaceuter, der er autoriseret til det, har mulighed for at genordinere visse typer receptmedicin til patienter, der har glemt at forny deres recept. Det seneste år er det sket 19.500 gange.

I 2022 havde 44.550 nye kronikere en samtale med apoteket om, hvordan de kommer godt i gang med deres nye medicin. Hertil var der 16.750 kronikere, der fik en såkaldt compliancesamtale på apoteket. Samtalen er rettet mod kronikere, der har fået deres medicin gennem længere tid, men ikke får taget den, som lægen foreskriver. Kronikerne hjælpes her med at finde grunden til den manglende medicin efterlevelse samt foreslås nye løsninger.

Apotekerne tilbyder også vaccination mod influenza og covid-19 til især ældre, gravide og kronisk syge. Omkring 263.000 borgere blev vaccineret på apotekerne i 2022. Det er færre end tidligere år, da det kun var nogle regioner, der valgte, at apotekerne skulle tilbyde vaccination til borgere i risikogruppen. I 2023 kan borgere i risikogruppen igen blive vaccineret på apoteker over hele landet.

Apoteksenheder

Den reviderede apotekerlov fra 2015 gjorde det muligt for apotekere at oprette op til 7 filialer hver uden forudgående godkendelse fra myndighederne. Ændringen har gjort det nemmere for apotekerne at åbne nye filialer, og i forhold til dengang ændringen blev indført, er der i dag 209 flere apoteker.

Samlet set er der per 1. oktober 2023 i alt 521 apoteker og apoteksfilialer i Danmark mod 312 før den nye apotekerlov. Det betyder, at der er kommet 67 procent flere steder, hvor borgerne kan få ekspederet og udleveret deres receptmedicin. To af de apoteker, der er kommet til siden 2015, er onlineapoteker, der kun må sælge medicin over nettet.

Hertil kommer 20 apoteksudsalg, hvor der også er faguddannet personale. Her kan man købe håndkøbsmedicin samt hente receptmedicin, der er leveret til apoteksudsal-

get fra apoteket. De seneste år har mange apotekere omdannet deres apoteksudsalg til filialer, så borgerne ikke skal vente på, at medicinen leveres. Derfor er der blevet færre apoteksudsalg, men endnu flere filialer.

Endelig har mange apotekere også håndkøbsudsalg og medicinudleveringssteder, der ligger i andre forretninger – fx hos den lokale købmand. Her kan borgere hente forsendelser med receptmedicin fra apoteket. På håndkøbsudsalg kan man også købe et udvalg af håndkøbsmedicin.

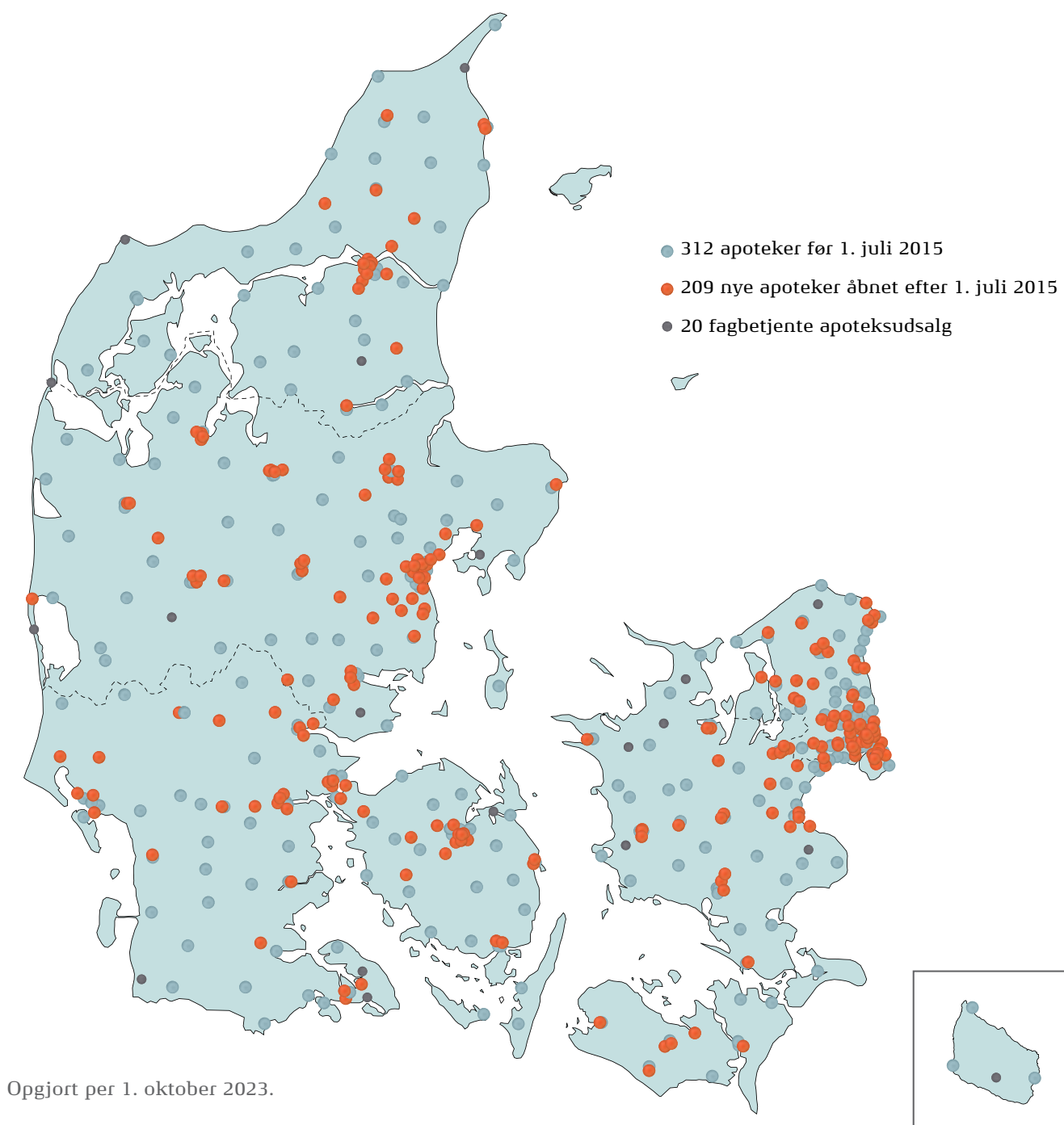
Der er mere end 600 håndkøbsudsalg og medicinudleveringssteder, hvilket samlet set giver mere end 1.000 udleveringssteder for medicin i Danmark. Derudover er der mere end 4.000 detailhandelsbutikker, der må sælge liberaliseret håndkøbsmedicin, samt muligheden for at få leveret medicinen online i hele landet.

Antal apoteker og apoteksenheder

	30/6 2015	31/12 2022	1/10 2023
Moderapoteker	220	184	181
Apoteker som supplerende og tillægsbevillinger ¹	16	43	44
Apoteksfilialer	76	297	296
Apoteker med receptekspedition i alt	312	524	521
Apoteksudsalg	117	23	20
Enheder med faguddannet personale	429	547	541

¹ En apoteker kan have op til 4 apoteker: 1 moderapotek og op til 3 supplerende bevillinger eller tillægsbevillinger. Hertil kommer apoteksfilialer. For borgerne er der ingen forskel. De er alle apoteker med receptekspedition.
Kilde: Danmarks Apotekerforening.

209 nye apoteker siden 1. juli 2015

Per 1. oktober 2023 er der kommet 209 flere apoteker, end da den nye apotekerlov blev implementeret 1. juli 2015. De mange nye enheder har forbedret tilgængeligheden til medicin og rådgivning om medicin, især i de

større byer, men også i 35 mindre byer, der ikke tidligere havde et apotek. Desuden er konkurrencen mellem apotekerne intensiveret, da mange af de nye filialer er placeret i nærheden af en konkurrent.

Apotekernes omsætning

13,6 milliarder kroner (eksklusive moms) var apotekernes omsætning i 2022. Det er 7 procent mere end i 2021. 73 procent af salget var af receptmedicin, hvilket afspejler, at apotekernes kerneopgave netop er salg af medicin og rådgivning om korrekt brug af medicin.

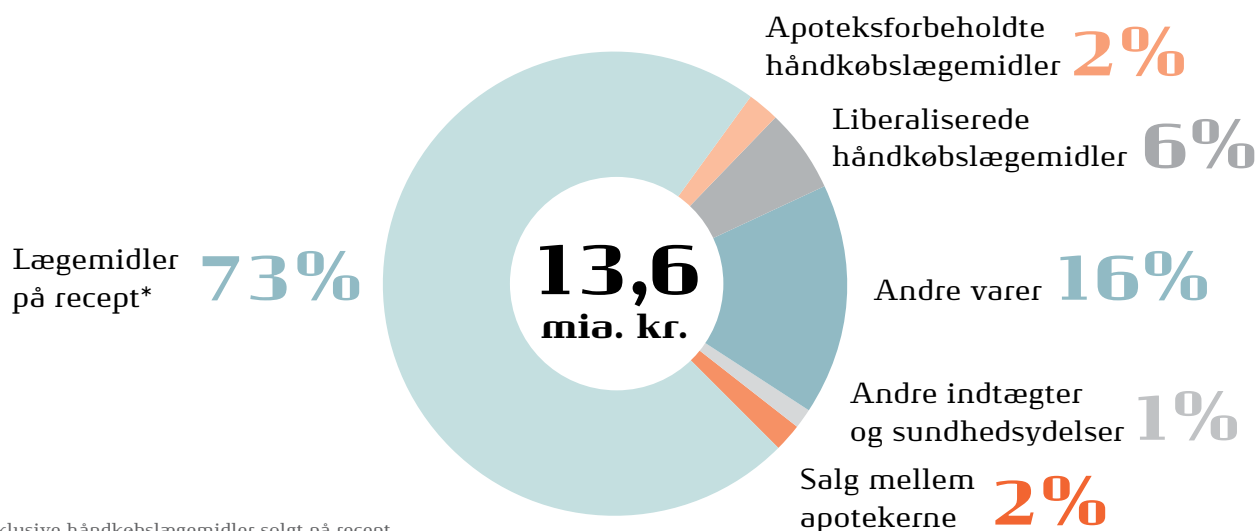
Håndkøbslægemidlerne udgør omkring 8 procent af omsætningen. Størstedelen af dem er liberaliserede håndkøbslægemidler, der sælges i konkurrence med andre forhandlere, mens en mindre del af lægemidlerne kun må forhandles på apotekerne.

Apotekerne sælger også andre varer, der naturligt er forbundet med apotekets virksom-

hed. Det kan fx være vitaminer og mineraler samt hudplejeprodukter. Omsætningen af disse varer udgjorde i 2022 16 procent af den samlede omsætning, hvor det i 2015 kun udgjorde 13 procent. Efterhånden som der er kommet flere apoteksfilialer, er salget af disse varer steget, men den økonomiske rammestyring gør, at den samlede ramme for apotekernes bruttoavance er fast.

Endelig har apotekerne gennem flere år tilbudt en række sundhedsydelser til borgerne. Det er fx genordination, vaccination, medicinsamtaler og rådgivning om inhalation af medicin. Sundhedsydelserne er dog stadig kun en mindre post.

Apotekernes omsætning i 2022

*) Inklusive håndkøbslægemidler solgt på recept.
Omsætning eksklusiv moms.
Kilde: Danmarks Apotekerforening.

Apotekernes avance

Det er sædvanligvis en toårig bruttoavance-aftale mellem Apotekerforeningen og Sundhedsministeriet, der fastlægger apotekernes avance. Der er to centrale elementer i den økonomiske rammestyring: avancerammen og fastkroneavancen.

Avancerammen er loftet for, hvor meget apotekssektoren må tjene på salg af lægemidler og salg af andre varer. I 2022 var den aftalte ramme på godt 2,7 milliarder kroner. Rammen skal dække alle udgifter til personalet, husleje, vedligeholdelse, forsikringer, forrentning og afskrivninger, samt aflønning af apotekeren.

Fastkroneavancen er det faste beløb, apotekerne må lægge på indkøbsprisen, når de sælger apoteksforbeholdte lægemidler. Det har siden 2019 været 5,46 kroner per pakning. Hertil kommer et fast recepturgebyr på 8 kroner samt et tillæg på 1,50 kroner per receptpakning, der finansieres via en omfordeling mellem apotekerne. Satserne er fastsat af Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

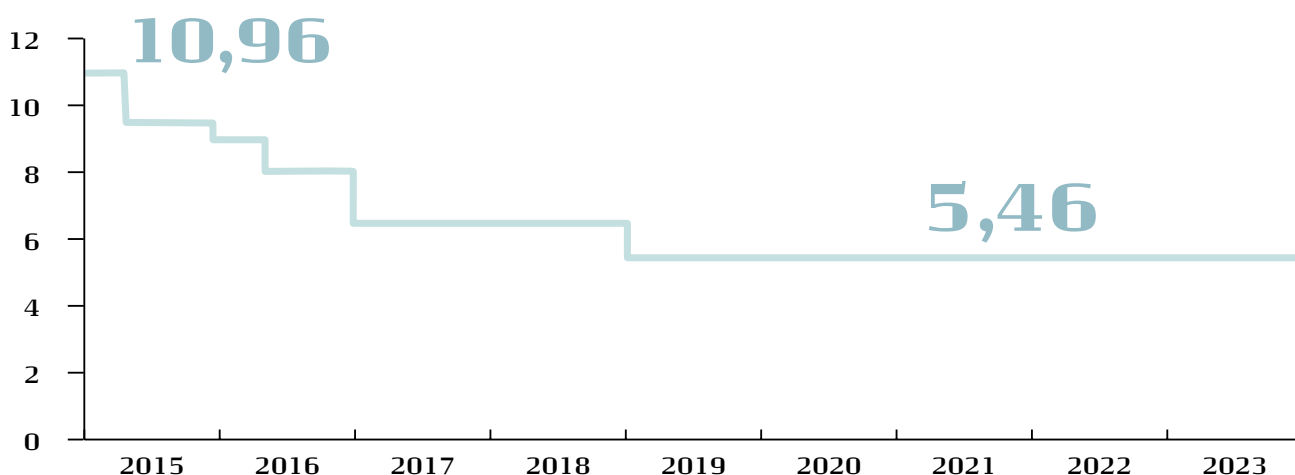
Hertil kommer et beløb, der beregnes som et procenttillæg ud fra prisen. Dette beløb opkræves af det offentlige til at dække en række omkostninger, som det er besluttet skal finansieres via lægemiddelprisen.

Hvis apotekerne samlet set overskrider avancerammen, sættes fastkroneavancen per pakning som udgangspunkt ned. Det er sket flere gange siden 2015, så fastkroneavancen er halveret fra 10,96 kroner i 2015 til 5,46 kroner i 2023 per pakning.

Når apotekerne får mindre for at sælge medicin, sætter det sundhedsfagligheden under pres og gør det samtidig mere vanskeligt at drive apotek i landområderne, da de i højere grad lever af at sælge lægemidler end apotekerne i byerne. Derfor har det siden 2020 været aftalt, at fastkroneavancen ikke kan blive lavere end 5,46 kroner, og at der skal findes en ny holdbar økonomimodel for apotekerne med en mere hensigtsmæssig incitamentstruktur.

Apotekernes fastkroneavance på lægemidler

Kr. per pakning

Kilde: Danmarks Apotekerforening.

Apotekets nøgletal

Apotekerne havde i 2022 50 millioner kunde-
besøg, og udleverede 65 millioner recept-
pakninger. Det svarer til, at hver borger i
Danmark i gennemsnit købte 11 pakninger
med receptmedicin på apoteket i løbet af
året.

På apotekerne møder borgerne altid fagud-
dannet personale, som kan rådgive dem om
den korrekte brug af lægemidler. Ved udgan-
gen af 2022 beskæftigede apotekerne 5.744
personer inklusive apotekeren. Omregnet til
fuldtidsbeskæftigede er det 4.295 personer.

Fuldtidsbeskæftigede på apotek

	2022
Farmaceuter	690
Farmakonomer	2.069
Farmakonomielever	641
Øvrige ansatte	712
Ansatte i alt	4.111
Apotekere	184
Beskæftigede i alt	4.295

Omregnet til fuldtidsbeskæftigede per 31. december.
Kilde: Danmarks Apotekerforening.

Apotekets nøgletal 2022

524

apoteker i Danmark
ved udgangen af 2022

50

millioner
kunde-
besøg

13,6

milliarder kroner
i omsætning

65

millioner
recept-
pakninger

5.750

personer
beskæftiget

31

millioner
recept-
kunder

Gennemsnitsapoteket

Kundegrundlaget per apotek var i 2022 i gennemsnit på 11.300 indbyggere. Det er færre, end det var i 2015, hvilket skyldes de mange nye filialer, der er blevet oprettet i mellemtiden.

Det gennemsnitlige apotek havde 94.500 kundebesøg, solgte 166.000 lægemiddelpakninger og havde en omsætning på 26 millioner kroner (eksklusive moms).

Hvert apotek beskæftigede 11 personer inklusive apotekeren selv. Og hver apoteksejer drev i gennemsnit 2,8 apoteker og filialer. Apotekeren er altså leder af en virksomhed med i gennemsnit 30 ansatte.

Der er dog stor forskel på apoteker i byerne og i landdistrikterne, hvor byapotekerne typisk er noget større.

Gennemsnitsapoteket i Danmark i 2022

Gennemsnit er beregnet ud fra 524 receptekspederende enheder (og 184 apoteksejere) ultimo 2022. Omsætning er regnet eksklusive moms.

Tilfredshed med apotekerne

Borgerne er fortsat tilfredse med den service og rådgivning, de modtager på apotekerne.

En undersøgelse foretaget af MEGAFON for Danmarks Apotekerforening i september 2023 viste, at 95 procent af alle voksne borgere kommer på apoteket mindst en gang om året, og 92 procent er tilfredse med apotekerne. Kun en lille andel på 2 procent er utilfredse.

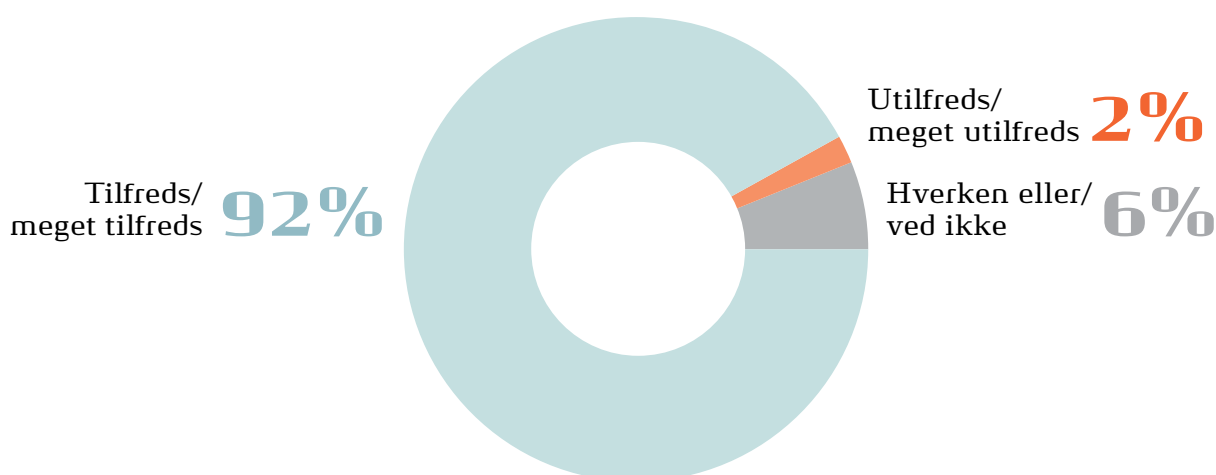
Borgernes tillid til apotekets sundhedsfaglige ekspertise er høj. 97 procent føler sig sikre og trygge ved at få medicin udleveret på apoteket, og 82 procent er tilfredse med den

rådgivning om medicin, de får på apoteket. Kun 3 procent er utilfredse.

De mange nye enheder har været medvirkende til, at tilfredsheden med tilgængeligheden til apoteket er vokset. 92 procent af borgerne er tilfredse med afstanden til nærmeste apotek, og kun 2 procent er utilfredse.

Ventetid har gennem flere år været et fokusområde for apotekerne. Så mens det for fem år siden var 72 procent af borgerne, der var tilfredse med ventetiden, er det i dag steget til 79 procent, og kun 6 procent er utilfredse.

Borgernes tilfredshed med apotekerne

Kilde: MEGAFON for Danmarks Apotekerforening, september 2023.

Danmarks Apotekerforening

Bredgade 54

1260 København K

Telefon 33 76 76 00

Telefax 33 76 76 99

www.apotekerforeningen.dk

Lægemidler i Danmark 2022-23

Design: Esben Bregninge Design